بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ویژه نامه
هفته پژوهش و فناوری

آذر ۱۴۰۳

مؤسسه راهبردهای
بازنشستگی صبا

ویژه‌نامه
هفته پژوهش و فناوری

کمیته علمی

یاسر باقری، کمیل قیدرلو، مصطفی فروتن، سیدامیرحسین جوزی،
سینا شیخی، محمد سلیمانی، فرشاد کرمی

گرافیک و صفحه آرایی

امید طاهری

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای
موسسه راهبردهای بازنشستگی صبا محفوظ است

فهرست

بخش اول: آثار اجتماعی برتر

بررسی تبعیض در نظام بازنشستگی ایران ۱۰
تغییرات ساختار سنی و سالخوردگی جمعیت در ایران و پیامدهای آن در نظام حمایتی و بازنشستگی ۱۲
طرحنامه ناترازی صندوق‌های بازنشستگی در کشور ۱۴
صندوق بازنشستگی کشوری؛ بایدها و نبایدها ۱۶
به حکم بازنشستگی به رنگ تحرک ۱۸
ارزیابی قانون برنامه ششم توسعه از منظر بیمه‌های اجتماعی ۲۰
بازسازی نظام رفاهی؛ راهبردهای سامان‌دهی به حوزه رفاه و تأمین اجتماعی ۲۱
تأمین طبقاتی و تمدید بیگاری؛ درباره مسئله‌ها و نامسئله‌های بیمه و بازنشستگی در ایران ... ۲۲
مخاطرات بازنشستگی و مواجهه دوراندیشانه ی معلمان شاغل ۲۴
آسیب شناسی فرایندهای سازمان تأمین اجتماعی در ارتباط با کسب وکارها ۲۶
بررسی وضعیت صندوق‌های بازنشستگی در ایران ۲۸
طرح بهبود خدمت و فرآیندها ۳۰

بخش دوم: آثار اقتصادی برتر

ارائه مدل برنامه‌ریزی تصادفی چندمرحله‌ای مبتنی بر ریسک برای مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌های صندوق‌های بازنشستگی، مطالعه موردی صندوق بازنشستگی کشوری ۳۴
چالش‌های حکمرانی صندوق‌های بازنشستگی کشوری ۳۶
سیاست‌های بازنشستگی و بازنشستگی زودهنگام ۳۸
نرخ خروج از نیروی کار در سنین پیری و تأثیر برنامه‌های تأمین اجتماعی در ایران ۴۰
اقتصاد سیاسی خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی با روش ردیون ۴۲
آینده‌نگاری و تبیین سناریوهای پیش روی صندوق‌های بازنشستگی ۴۴

بخش سوم: شرکت‌های فناورانه برتر

شرکت صنایع شیر ایران؛ پگاه ۴۸
شرکت پتروشیمی جم ۵۸
شرکت ملی نفتکش ایران ۶۶
شرکت صنایع پتروشیمی مسجد سلیمان ۷۴
شرکت صبا فولاد خلیج فارس ۸۰

سخنی با خوانندگان

هفته پژوهش و فناوری فرصت مناسبی برای تمرکز بر ابعاد امر پژوهش در کشور فراهم می‌آورد. پژوهش، مرزهای دانش را گسترش می‌دهد و به ما کمک می‌کند تا به درک عمیق‌تری از پدیده‌های انسانی و اجتماعی دست یابیم. پژوهشگران با شناسایی ریشه‌های مشکلات و ارائه راهکارهای مبتنی بر شواهد، به بهبود کیفیت زندگی انسان‌ها کمک می‌کنند. با حمایت از پژوهش و ایجاد محیطی مناسب برای فعالیت پژوهشگران، می‌توان به آینده‌ای روشن‌تر و پر از نوآوری دست یافت. صندوق بازنشستگی کشوری به عنوان یکی از مهمترین نهادهای اجتماعی و اقتصادی کشور با حمایت از پژوهشگران می‌تواند افق روشن‌تری را پیش روی خود ببیند و موسسه راهبردهای بازنشستگی صبا به‌عنوان بازوی پژوهشی صندوق بازنشستگی کشوری در راستای این مأموریت مهم و همچنین به عنوان یکی از اعضای شورای سیاست‌گذاری هفته پژوهش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال ۱۴۰۳ اقداماتی انجام داده که اهم آن به شرح زیر است:

- **در حوزه پژوهش‌های اجتماعی:** اطلاع‌رسانی به بیش از ۲۵۰ دانشگاه، اندیشکده و پژوهشگر حوزه بازنشستگی و رفاه اجتماعی و دریافت بیش از ۶۰ اثر پژوهشی از ۳۶ پژوهشگر اجتماعی.
- **در حوزه پژوهش‌های اقتصادی:** اطلاع‌رسانی به حدود ۵۰ دانشگاه، اندیشکده و پژوهشگر فعال در حوزه‌های اقتصادی مرتبط با صندوق بازنشستگی کشوری و دریافت بیش از ۷۲ اثر پژوهشی از ۳۲ پژوهشگر اقتصادی.
- **در حوزه تحقیقات و توسعه شرکت‌ها:** اطلاع‌رسانی به کلیه هلدینگ‌ها و شرکت‌های تابعه صندوق بازنشستگی کشوری و دریافت بیش از ۳۰۰ اثر پژوهشی و طرح‌های توسعه‌ای.

پس از طی این مراحل مقدماتی آثار دریافت‌شده در شورای پژوهشی موسسه بررسی و داوری شد. در نهایت نیز آثاری که در این گزیده منتشر شده‌اند، به عنوان آثار برتر پژوهشی و فناوری شناخته شدند. به امید آن‌که برگزاری هفته پژوهش نقطه عطفی برای بهره‌بردن هرچه بیشتر صندوق بازنشستگی و شرکت‌های زیرمجموعه از دانش و اندوخته‌های پژوهشی گرانبها در کشور باشد.

سیدامیرحسین جوزی

عضو شورای سیاست‌گذاری هفته پژوهش
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

بخش اول

آثار اجتماعی برتر

بررسی تبعیض در نظام بازنشستگی ایران

مونا خورشیدی ، سید وحید میره بیگی
مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

چکیده

تأمین اجتماعی به عنوان یکی از دستاوردهای بشری، به منظور حمایت افراد یک جامعه در مقابل خطرات و پیشامدهای اجتماعی نظیر بیکاری، فوت، ازکارافتادگی، بازنشستگی و غیره به وجود آمده است. به عبارت کلی تر تأمین اجتماعی، حفاظت از امنیت افراد جامعه در مقابل پیشامدها و مخاطرات اقتصادی و سلامتی است. جامعیت، فراگیری، پایداری، برابری، همبستگی و انصاف اجتماعی در صندوق های بازنشستگی، از اصول بین المللی و ملی است. ازاین رو باید گفت بروز تبعیض در فرایندهای تقنینی و اجرایی بیمه اجتماعی، با اصول و اهداف اساسی آن ناهمساز و معارض است. پژوهش حاضر که در پی شناسایی تبعیض ها در نظام بازنشستگی و بررسی آن است، ضمن رصد تبعیض های مهم و تحلیل آنها، به طورکلی این امر را زاییده عدم هماهنگی و انسجام صندوق های جزیره ای و فقدان نهاد رگولاتوری مستقل و متمرکز

صندوق ها یافت؛ رگولاتوری که بتواند از تراکم و تزاحم قانونگذاری های بیرونی مجلس و دولت پیشگیری کند و مانع قاعده گذاری های مستقل و درونی تبعیض زای خود صندوق ها شود. در این پژوهش، مجموعه گسترده ای از اسناد و قوانین و پژوهش های پیشین مرور و نیز از چند مصاحبه با کارشناسان این حوزه، برای شناسایی داده ها و تدقیق یافته‌ها کمک گرفته شد. یافته ها نشان می دهند که نظام بازنشستگی کشور گرفتار تبعیض های گوناگونی است. تبعیض هایی درون صندوقی و بین صندوقی که بعضی از آنها برون زا و بعضی درون زا هستند. نتایج این تحقیق حاکی از آن است که رفع تبعیض های شناسایی شده، می تواند بیش از راهکارهایی که در فضای سیاستی و رسانه ای مطرح است، باعث رفع بحران و افزایش پایداری مالی صندوق ها خواهد شد.

تغییرات ساختار سنی و سالخوردگی جمعیت در ایران و پیامدهای آن در نظام حمایتی و بازنشستگی

مهیار محبی میمندی، مجید کوششی
پایان‌نامه دکتری دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران

چکیده

در کتاب حاضر با استفاده از روش‌ها و سنجه‌های حساب‌های ملی انتقالات و داده‌هایی که برای ایران فراهم است (داده‌های سرشماری، داده‌های پیشبینی جمعیت سازمان ملل متحد (۲۰۱۹ و ۲۰۲۲) و نمایه‌های سنی درآمد کار و مصرف فراهم‌شده توسط تیم NTA در ایران)، تصویر متوازن‌تر و دقیق‌تری از اقتصاد نسلی در ایران ترسیم شده که هم انتقالات و دارایی‌ها را در بربگیرد هم دامنهٔ سنی کامل را شامل می‌شود: کودکی، سن کار و سالمندی. تأثیر تغییرات جمعیتی بر چهار فعالیت اقتصادی در کانون اقتصاد نسلی -کارکردن، مصرف‌کردن، پس‌اندازکردن

و انتقالات- در ایران در کتاب حاضر مد نظر قرار گرفته است. گذار از جمعیتی جوان به سالخورده می‌تواند هم پیامدهای مثبت و هم پیامدهای منفی برای اقتصاد جوامع به طور کلی و وضعیت صندوق‌های بازنشستگی به طور خاص داشته باشد. مطالعات اخیر نشان داده است که بسیاری از کشورها، وقتی نسبت حمایت افزایش می‌یابد و جمعیت در سنین کار متمرکز می‌شود، از مزایای تغییرات ساختار سنی در مسیر گذار بهره‌مند می‌شوند. با این‌حال، این فرصت جمعیتی که به‌عنوان سود جمعیتیِ نخست شناخته می‌شود، گذرا و موقتی است. سود نخست جمعیتی محصول آثار کوتاه مدتی است که تغییرات ساختار سنی و سهم سنین جوانی در رشد نیروی کار در مراحل اولیه گذار سنی (اواخر مرحله کودکی و مرحله جوانی) بر جای می‌گذارد. نتایج این کتاب نشان داد که این سود جمعیتی از حدود سال ۱۳۶۷ آغاز شده، در سال ۱۳۸۵ به اوج رسیده و احتمالا تا سال ۱۴۰۶ به پایان خود می‌رسد. این سود در اوج خود حدود دو درصد از نقطه درصدی رشد اقتصادی را رقم زده است. با پیشرفت گذار سنی، وابستگی سالمندی جایگزینِ وابستگی کودکی می‌شود. در نتیجه سود نخست با سالخوردگی جمعیت از میان میرود. این تغییر آبستن مشکلات و نگرانی‌های بسیاری است: تحت فشار قرار گرفتن نظام بازنشستگی، مراقبت بهداشتی و سلامت که از منابع عمومی تأمین می‌شوند، رشد کندتر و حتی کاهش رشد اقتصادی، مواجههٔ ناعادلانه فرزندان در برابر سالمندان و افزایش بار بر دوش افرادِ در سن کار، فقط چند نمونه از این مشکلات است.

طرحنامه ناترازی صندوق‌های بازنشستگی در کشور

محمدحسین مردی، حامد باشکوه، لیلا مومنی، شهاب‌الدین فولادی مقدم
دبیرخانه هیئت‌امنای سازمان تامین اجتماعی و صندوق‌های تابعه

چکیده

این کتاب به طور مفصل به بررسی وضعیت نظام بازنشستگی در ایران و چالش‌های پیش روی آن پرداخته است. یکی از مهم‌ترین چالش‌های این نظام، ناترازی مالی صندوق‌های بازنشستگی است که به دلایلی همچون تغییر ساختار جمعیتی، کاهش نسبت پشتیبانی (تعداد بیمه‌شدگان به مستمری‌بگیران)، قوانین تحمیلی و افزایش تعهدات صندوق‌ها، تشدید شده است. نظام بازنشستگی در ایران عمدتاً بر اساس سیستم مزایای تعریف‌شده بنا شده است که در آن میزان مستمری‌ها از قبل تعیین شده

و به عوامل مختلفی مانند سنوات خدمت و آخرین حقوق بستگی دارد. این سیستم در کنار تغییر ساختار جمعیتی و افزایش امید به زندگی، باعث شده است که تعهدات صندوق‌ها به طور قابل توجهی افزایش یابد، در حالی که منابع ورودی آن‌ها ثابت مانده یا با نرخ کمتری رشد کرده است. ناترازی مالی صندوق‌های بازنشستگی عواقب جدی برای اقتصاد کشور دارد. از جمله این عواقب می‌توان به کاهش توان دولت در سرمایه‌گذاری در سایر بخش‌ها، افزایش بدهی دولت و در نهایت، کاهش رفاه اجتماعی اشاره کرد. برای حل این مشکل، نیاز به اتخاذ تصمیمات جدی و اصلاحات ساختاری در نظام بازنشستگی است. برخی از این اصلاحات عبارتند از: تغییر سیستم محاسبه مستمری‌ها از مزایای تعریف‌شده به مزایای تعریف‌شده به صورت قطعی، افزایش سن بازنشستگی، تشویق به پس‌انداز شخصی، افزایش مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی بازنشستگی. در مجموع، نظام بازنشستگی ایران با چالش‌های جدی مواجه است و برای حفظ پایداری آن، نیاز به اقدامات فوری و اساسی است. عدم توجه به این موضوع می‌تواند عواقب جبران‌ناپذیری برای اقتصاد کشور و رفاه اجتماعی مردم به همراه داشته باشد.

صندوق بازنشستگی کشوری؛ بایدها و نبایدها

رضا فیضی‌نژاد
صندوق بازنشستگی کشوری

چکیده
مسئله بحران صندوق‌های بازنشستگی امروز در جهان و ایران شناخته شده است. پژوهشگران و متخصصین حوزه بیمه‌های اجتماعی به خوبی نشانه‌های بحران را می‌شناسند و عوامل بروز این بحران‌ها نیز شناسایی شده است و در محافل تخصصی نقل و گزارش شده است. هر چند شناخت هر مسئله بسیار مهم است اما با این حال نحوه حل مسئله هست که از اهمیت غایی برخوردار است. در جهت ساماندهی و پایداری صندوق بازنشستگی کشوری، ضرورت دارد نگاه بیمه‌ای به جای نگاه حمایتی به صندوق بازنشستگی در تمام مراجع تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز نهادینه شود و از وضع قوانین و مقررات با رویکردی غیر بیمه‌ای که با نگاه

حمایت از اقشار آسیب‌پذیر تعیین می‌گردد خودداری گردد، چرا که اثرات آن در کوتاه مدت به کل جامعه تحمیل می‌گردد. تجربه افزایش حقوق در سنوات اخیر (اجرای متناسب‌سازی) نشان داده که پول‌پاشی باعث رضایتمندی نمی‌شود، بلکه خود باعث تورم نقدینگی و کاهش قدرت خرید و ارزش پول ملی می‌گردد. در اجرای متناسب‌سازی حقوق پرداختی به میزان سه برابر و در مورد اعضای هیئت علمی‌های بازنشسته تا میزان ۱۰۷ درصد افزایش یافت و مجموع پرداختی صندوق از سه و نیم همت به ۹ همت در سال اجرا، و اکنون به ۲۳ همت در ماه افزایش پیدا کرده ولی هنوز اعتراضات و تجمعات پا برجاست. با توجه به اینکه بیشترین هزینه بازنشستگان، با توجه به وضعیت سنی آنان مربوط به هزینه های درمان می‌باشد که رقم قابل توجهی از دریافتی ماهانه آنان به این امر اختصاص می‌یابد. علیرغم پیش بینی وضعیت بیمه تکمیلی درمان در ماده ۸۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب (۱۳۸۶) و تکلیف دستگاه‌های اجرایی به جهت عدم تدوین و تصویب آیین‌نامه اجرایی آن در دولت تاکنون معطل مانده، امکانات رفاهی به بازنشستگان و مستمری بگیران به مناسبت اعیاد و مناسبت‌های ملی و مذهبی موضوع ماده ۳۰ قانون برنامه ششم و ضوابط اجرایی بودجه علیرغم تکلیفی بودن، با آوردن قید در سقف اعتبارات ابلاغی توسط دستگاه‌های اجرایی انجام نمی‌شود که باعث پیگیری های متعدد و اظهار نارضایتی بازنشستگان معزز صندوق هست.

به حکم بازنشستگی به رنگ تحرک

ابراهیم بیاتانی
بازنشسته صندوق بازنشستگی کشوری

چکیده
کتاب به حکم بازنشستگی به رنگ تحرک، با موضوعات مرتبط با سلامت بازنشستگان و تحقق رویای صد سالگی به چاپ رسیده است. این کتاب در ده فصل به مسائل مرتبط با بازنشستگان می‌پردازد. تحکیم مبانی زندگی سلامت محور، آرامش درونی پایدار، تغییر شیوه زندگی، پیشگیری قبل از درمان، فعالیت های فرهنگی- اجتماعی، تمرین‌های ورزشی، آداب پیاده‌روی، چگونه صحیح بدوید، تأثیر ورزش بر سلامت بازنشستگان، ضعف‌های جسمانی و محدودیت ها و تحقق رویای صدسالگی، عناوین فصل‌های مختلف این نوشتار است. آیا بازنشستگان از اینکه در برنامه تمرین‌های ورزشی منظم و مفرح شرکت کنند راضی و خشنود می‌شوند

و حس خوبی خواهند داشت؟ این طور به نظر می‌رسد که هر احساسی داشته باشند با همان حس و حال و در همان جهت حرکت خواهند کرد و ماحصل خودکنترلی و خودسازی زندگی روزمره‌شان در همان حدواندازه پاسخگوی نیازها و مطالبات روحی- روانی و جسمانی روزهای آینده شان خواهد بود. تصمیم برای خودکنترلی در آن واحد یک مساله مهم روانی است و در اصل همین ارادهٔ نیرومند تصمیم‌گیری در لحظات حساس زندگی است که پاسخ پررمز و راز موفقیت انسجام، فردی حفظ سلامت و نشاط در مراحل مختلف زندگی انسان محسوب می‌شود. هر بازنشسته چه بخواهد چه نخواهد، ناگزیر است در چرخه عمر دوره سالمندی را طی کند از این رو وقتی به سن شصت سالگی می‌رسد بهتر است، بازی‌های بعدی زندگی را خوب تعریف کند و برای برنده شدن در این بازی سرنوشت ساز که برایش حکم مرگ و زندگی را دارد با آگاهی و برنامه وارد عمل شود. براساس قانون سوم نیوتن هر عملی را عکس العملی است، مساوی و خلاف جهت حرکت به عبارتی هر بازنشسته هر اندازه در حیطه درست بر فعالیت‌های بدنی و تمرین‌های ورزشی تلاش کند به همان میزان از عواقب خطرناک ناشی از چاقی افسردگی و ابتلا به انواع بیماری‌های مزمن غیر مسری در امان می‌ماند در تحکیم این مبانی شما کدام گزینه را انتخاب می‌کنید؛ نشاط زندگی سرشار از تحرک و پویایی که تندرستی و طول عمر را برایتان به ارمغان می‌آورد یا زندگی توأم با سستی و فقر حرکتی که باعث چاقی استرس، افسردگی، دیابت فشار، خون چربی، خون، انواع سکته، سرطان اختلالات شناختی و مرگ زودهنگام شما می‌شود. کتاب به حکم بازنشستگی به رنگ تحرک به مجموعه این مسائل پرداخته است.

ارزیابی قانون برنامه ششم توسعه از منظر بیمه‌های اجتماعی

شهاب الدین فولادی مقدم ، سمیرا اسمعیلی شهمیرزادی
مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

چکیده

یکی از چالش های اساسی توسعه در کشور فاصله گرفتن نظام برنامه ریزی با نظام اجرایی است. این فاصله از یک سو از طریق سازوکار اجرایی معیوب و ناقص و از سوی دیگر با سردرگمی در نظام برنامه ریزی ایجاد می شود. حتی ممکن است که سازوکارهای اجرایی به دلیل آشفتگی در نظام برنامه ریزی آن را پس بزند و میان اجرا و برنامه فاصله ایجاد شود. حاصل برنامه ریزی در زمینه صندوق های بازنشستگی در قالب برنامه های توسعه نشان دهنده نوعی سردرگمی در برنامه ریزی و عدم تناسب در اجرا است. ضعف نظری و رویکردی در سیاست گذاری بیمه های اجتماعی در برنامه ششم توسعه مشهود است و این ضعف در مرحله اجرا تبدیل به عدم توفیق برنامه می شود. عدم مرزبندی سیاست های حمایتی با سیاست های بیمه ای منجر به تولید امتیازات خاص در برنامه ششم توسعه شده و ساختار برنامه را از اصول اساسی بیمه های اجتماعی دور کرده است. این آشفتگی در برنامه ریزی در عرصه اجرا منجر به تحقق امتیازات خاص و عدم تحقق بندهای مترقی در حوزه بیمه های اجتماعی مانند پیاده سازی نظام تأمین اجتماعی چند لایه شده است. به همین دلیل لازم است که سیاست گذاری و برنامه ریزی برای صندوق های بازنشستگی در برنامه هفتم توسعه مبتنی بر اقتضائات اقتصادی و اجتماعی کشور باشد. به بیانی دیگر نظام بیمه ای در ایران نیازمند تصمیم گیری مبتنی بر واقعیات کشور در چهارچوب اصول کفایت، پایداری، جامعیت و فراگیری است.

بازسازی نظام رفاهی؛ راهبردهای سامان‌دهی به حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

علیرضا خیرالهی

فصلنامه نامه جمهور

چکیده

وضعیت اقتصادی و اجتماعی ایران در ابتدای قرن پانزدهم شمسی به نحوی است که هرگونه تغییر و تحول را به برآمدن یک دولت اجتماعی متمرکز بر مسائل اجتماعی منوط می‌کند. شرایط بغرنج و فزایندگی فقر و نابرابری و فساد و تبعیض چنان است که دولت چهاردهم جز با اتخاذ سیاست‌های اجتماعی جبرانی و عدالت پایه امکان موفقیت در انجام مسئولیت‌های ذاتی خود، خاصه خدمت به ملت را نخواهد داشت. وضعیت اقتصادی و اجتماعی جاری تقریباً هیچ نسبتی با اهداف و آرمان‌های ابتدای انقلاب ندارد و حتی با قوانین جاری کشور نیز در تباین است برای ارائه راهکارها و سیاست‌های لازم به منظور رفع این تناقض بنیادین ابتدا اهداف و سیاست‌ها و ادعاهای رفاهی نظام جمهوری اسلامی در اسناد بالادستی بررسی شده، سپس وضعیت فعلی نظام رفاهی کشور مورد واکاوی قرار گرفته است. در نهایت با توجه به وضعیت فعلی کشور، سیاست های مشخصی در این پژوهش پیشنهاد شده است.

تأمین طبقاتی و تمدید بیگاری؛ درباره مسئله‌ها و نامسئله‌های بیمه و بازنشستگی در ایران

کیوان سلیمانی
فصلنامه نامه جمهور

چکیده
مصوبه افزایش سن بازنشستگی ۲۸ آبان ۱۴۰۲ توسط نمایندگان مجلس یازدهم تصویب شد. ۲۱ دی سخنگوی شورای نگهبان اعلام کرد که این مصوبه خلاف موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشده و مورد تایید قرار گرفته است. چند روز بعد وزیر کار در گفت و گو با خبرگزاری فارس با بیان اینکه قانون افزایش سن بازنشستگی در راستای دفاع از کارگر است گفت که این قانون اشتغال را محدود نخواهد کرد، این اصلاحات خیر است و امیدواریم مطلوب عموم جامعه باشد. بنابراین در لسان مسئولان و رسانه‌های رسمی وضعیت طبیعی و رو به بهبود و پیشرفت است اما در واقعیت و اعماق جامعه و حتی در حقیقت و محاسبات

علمی وضع به کلی متفاوت است. متن پیش رو به بهانه این «تصمیم» سیاسی و سیاستی جدید حاکمیت که ذیل سلطه مناسبات سرمایه داری و به اسم اصلاح نظام تأمین اجتماعی امکان پذیر و محقق شده است، وضعیت مطلوب، موجود، نامسئله‌ها و مسئله‌های نظام بیمه و بازنشستگی کشور را به ترتیب در چهار بخش بررسی کرده است. در بخش اول و بر اساس مبانی و مبادی اسلامی و انسانی، چیستی و چرایی وضح بایسته و شایسته بیمه و بازنشستگی ذیل نظام جامع چندلایه تأمین اجتماعی ترسیم شده است. در بخش دوم و بر اساس آمار و اطلاعات، وضعیت رفاهی و فقر اقتصادی در جامعه ایران خاصه در دهه اخیر و همچنین نواقص و کج کارکردی ها و ناکارآمدی های نظام رفاهی و تأمین اجتماعی جمهوری اسلامی توصیف شده است. در بخش سوم و بر اساس گزارشهای رسمی نامسئله ها و بیراهه های مورد استناد و پیشنهاد کارشناسان متعارف نظیر سن بازنشستگی امید به زندگی پیری جمعیت، مشاغل سخت و زیان آور، حمایت های بیمه ای کسری بودجه و مشارکت اقتصادی مورد بررسی و ارزیابی انتقادی قرار گرفته است. در بخش چهارم و بر اساس اطلاعات رسمی و اصول اسلامی مسائل اصلی بیمه و بازنشستگی از ابعاد، انسانی اقتصادی طبقاتی، اجتماعی، سیاسی، مدیریتی و سیاستی مورد تحلیل قرار گرفته و مبتنی بر آن راه حل هایی ارائه شده است.

مخاطرات بازنشستگی و مواجهه دوراندیشانه ی معلمان شاغل

حدیثه ربیعی
پایان‌نامه ارشد دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران

چکیده
نظریه جامعه مخاطره‌آمیز اولریش بک بیان می‌دارد که نهادهای مدرن مخاطرات مختلفی را برای جوامع و افراد ایجاد می‌کنند بازنشستگی را می‌توان یکی از این موارد دانست، زیرا علیرغم آنکه این پدیده ایجاد شد تا به کاهش نا امنی در جوامع بپردازد امروز خود به منبعی برای نا امنی‌ها و مخاطرات تبدیل شده است. پژوهش حاضر بر اساس روش کیفی و رویکرد پدیدارشناسانه به مطالعه مخاطرات بازنشستگی از دیدگاه معلمان شاغل و نحوه مواجهه دوراندیشان آنان با این مخاطرات پرداخته است. در این پژوهش ۳۰ نفر از معلمان شاغل در کشور با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته مورد مطالعه قرار گرفتند. سوالات در این

پژوهش به بررسی مخاطرات بازنشستگی شناسایی شده توسط معلمان شاغل و نحوه مقابله و مواجهه آنان با این مخاطرات پرداخت. سپس از روش تحلیل مضمون (تماتیک) برای دسته بندی مخاطرات و راهبردهای مواجهه با آنها استفاده شد. یافته‌های حاصل از پژوهش حاکی از آن هستند که عموما دیدگاه‌هایی چندوجهی در خصوص مخاطرات بازنشستگی قابل شناسایی است که شامل مخاطرات حوزه سلامت و درمان، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، سیاستگذاری، مخاطرات مربوط به عملکرد صندوق ها مخاطرات حوزه خانواده و مخاطرات حاصل از عدم قطعیت‌ها میگردد. مواجهه افراد با این مخاطرات نیز در یک طبقه بندی دوگانه مواجهات ذهنی و مواجهات عملی را در بر می‌گیرد. مواجهات ذهنی شامل خیال پردازی و برنامه‌ریزی ذهنی کسب آگاهی، توکل به خدا و مقایسه بیمه‌ها می‌شد. مواجهات عملی کار پس از بازنشستگی، بهره‌گیری از اشکال حمایت سنتی بهره‌گیری از اقدامات نهادی فعالیت فرهنگی هنری، اعتراض به اقدامات، ارجحیت درآمد بالا بر بیمه و بالعکس، تلاش برای عضویت در بیمه تمایل به خروج زودهنگام را شامل می‌شد. بنابراین تجربه بازنشستگی معلمان در ایران را باید حاصل از تاثیر نیروهای متعدد و پیچیده ای دید که در ابعاد مختلفی همچون ابعاد، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و... مخاطرات بازنشستگی را برای معلمان تشدید نموده و آنان را با مسائل مختلفی در دوره بازنشستگی روبرو خواهد ساخت. مخاطراتی که نیازمند مواجهه افراد و دولت‌ها بوده و در غیر این صورت ممکن است فاجعه آفرین باشد.

آسیب شناسی فرایندهای سازمان تأمین اجتماعی در ارتباط با کسب وکارها

شاهین بهداروند
مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

چکیده
سازمان تأمین اجتماعی با پوشش حدود ۶/۵۳ درصد از جمعیت کشور، بزرگترین نهاد تأمین اجتماعی و بیمه ای کشور به شمار می رود و آثار قابل توجه ای نیز بر اقتصاد به ویژه محیط کسب وکار و نظام اشتغال کشور دارد. لذا آسیب شناسی فرایندهای مواجهه این سازمان با کسب وکارها و کارفرمایان اهمیت بسیار زیادی دارد. در همین راستا، مطالعه حاضر با هدف آسیب شناسی، فرایندهای اصلی مواجهه کسب وکارها و کارآفرینان با سازمان تأمین اجتماعی شامل «نحوه محاسبه و وصول حق

بیمه تأمین اجتماعی»، «بازرسی» و «اعتراض و هیئت های تشخیص مطالبات» را مورد بررسی قرار داده است. این مطالعه نشان می دهد «نحوه محاسبه حق بیمه کارکنان براساس ضریبی از مبلغ قراردادهای مقاطعه (پیمان)»، «بازرسی از دفاتر قانونی» و تا حدودی «فرایند رسیدگی در هیئت های تشخیص مطالبات» را می توان چالشی ترین فرایندهای موجود بین سازمان تأمین اجتماعی با کسب وکارها دانست. همچنین، نحوه محاسبه و وصول حق بیمه کارکنان قراردادهای مقاطعه براساس ضریبی از مبلغ قرارداد، کانونی برای شکل گیری چالش های بسیاری در فرایندهای بعدی است. به علاوه، ریشه های اصلی چالش های بین کسب وکارها با سازمان را می توان مواردی چون «عدم قانونگذاری صریح و دقیق به ویژه در شیوه وصول حق بیمه و واگذاری آن به بخشنامه های سازمان تأمین اجتماعی به عنوان دستگاه مجری و ذی نفع»، «عدم به روزرسانی برخی قوانین و مقررات حوزه کار و تأمین اجتماعی متناسب با شرایط اقتصادی و بازار کار»، «عدم تناسب بین پاسخ گویی و مسئولیت پذیری سازمان با اختیارات آن در قبال صاحبان مشاغل و کسب وکارها» و «عدم تعادل بین منابع و مصارف سازمان تأمین اجتماعی» در نظر گرفت.

بررسی وضعیت صندوق‌های بازنشستگی در ایران

لیلا مومنی
دبیرخانه هیئت‌امنای سازمان تامین اجتماعی و صندوق‌های تابعه

چکیده
در عصر معاصر، نظام رفاهی ایران پس از انقلاب اسلامی دستخوش تحولات اساسی شد. این نظام اجتماعی و اقتصادی با هدف ارتقای سطح زندگی شهروندان و حفظ کرامت انسانی شکل گرفت. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دولت را مکلف کرد تا سیاست‌های جامعی در زمینه‌های مختلف همچون تغذیه، بهداشت، آموزش، اشتغال و مسکن تدوین کند. نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی کشور، رویکردی چندبعدی دارد که تمامی جنبه‌های زندگی اجتماعی را پوشش می‌دهد. این نظام شامل حوزه‌های انسانی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، امنیتی و زیست‌محیطی است و بر مشارکت گسترده مردمی و هدفمندسازی یارانه‌ها تأکید دارد. قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۸۳، خدمات تأمین اجتماعی را در سه حوزه اصلی

بیمه‌ای، حمایتی و امدادی تعریف می‌کند. در ساختار اداری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی که از ادغام سه وزارتخانه در سال ۱۳۹۰ به وجود آمد، متولی اصلی اجرای سیاست‌های رفاهی است. این وزارتخانه مسئولیت ساماندهی نهادهای بیمه‌ای و حمایتی را بر عهده دارد. در سطح کلان، شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به عنوان بالاترین مرجع سیاست‌گذاری، هماهنگی سیاست‌های اجتماعی و تعامل با شوراهای اقتصادی را برعهده دارد. در نظام رفاهی، هر سه حوزه حمایتی، بیمه‌ای و امدادی از اهمیت قابل توجهی برخوردارند، اما حوزه بیمه‌ای به دلیل ارتباط گسترده با اقشار مختلف جامعه، اهمیتی دوچندان دارد. صندوق‌های بازنشستگی نمود عینی و ملموس این حوزه محسوب می‌شوند. این نوشتار تلاش کرده است تا تصویری کلی و جامع از وضعیت صندوق‌های بازنشستگی فعال در کشور ارائه دهد. این صندوق‌ها با چالش‌های جدی ناترازی منابع مواجه هستند که نیازمند توجه و راهکار اساسی است. برای غلبه بر این چالش‌ها و حرکت به سمت کارآمدی، ضرورت ایجاد اجماع ملی احساس می‌شود.

طرح بهبود خدمت و فرآیندها

وحید غلامرضایی
صندوق بازنشستگی کشوری

چکیده
فرآیند، مجموعه‌ای از فعالیت‌های متوالی و مرتبط است که در هر سازمان به منظور دستیابی به اهداف و مأموریت‌ها طراحی شده‌اند. این فرآیندها به تولید یک محصول یا ارائه یک خدمت خاص کمک می‌کنند و با بهبود عملکرد، نیازهای اساسی مردم را تأمین می‌نمایند. تحقیقات نشان می‌دهد که به مرور زمان، سطح عملکرد بسیاری از فرآیندها دچار کاهش مداوم می‌شود، مگر اینکه اقداماتی برای حفظ و نگهداری آن‌ها انجام گیرد. برای ارتقاء شرایط فعلی، لازم است تلاش‌هایی فراتر از نگهداری روزمره صورت پذیرد. سازمان‌ها با هم‌راستا کردن فرآیندهای خود با استراتژی‌های سازمانی، رویکردهای متنوع و نوآورانه‌ای مبتنی بر فناوری‌های جدید برای تحلیل و طراحی مجدد فرآیندها ارائه می‌دهند. یکی از تکنیک‌های مؤثر در این زمینه، مهندسی مجدد فرآیندها است. این تکنیک شامل طراحی جامع با نگرش کلان به استراتژی‌ها، مأموریت‌ها، اهداف، وظایف سازمانی، فرآیندهای کاری، موجودی‌های اطلاعاتی،

شبکه‌های ارتباطی، سلسله مراتب و ترتیب انجام کارها است که با هدف ایجاد سیستم‌های اطلاعاتی یکپارچه و کارآمد انجام می‌گیرد صندوق بازنشستگی کشوری، ۳۳ خدمت اصلی خود را با تأیید سازمان اداری استخدامی کشور شناسایی کرده است و در راستای اجرای دستورالعمل «اصلاح فرآیندها و روش‌های انجام کار» سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به شماره ۱۳۷۰۴۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۰۷، بازنگری فرآیندهای خدمات اصلی صندوق با محوریت الکترونیکی کردن و بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در دستور کار دفتر برنامه‌ریزی و تحول سازمانی قرار گرفته است. بنا به تصمیم کارگروه بهبود فرآیندها و روش‌ها، خدمت کلان انتقال و استرداد شامل سه زیر خدمت «استرداد کسور مازاد بر سی سال خدمت»، «استرداد کسور بازنشستگی شاغلین مشمول صندوق بازنشستگی کشوری» و «استرداد اضافه یا اشتباه واریزی کسور بازنشستگی» در فاز اول پروژه بهبود فرآیندهای صندوق در اواخر سال ۱۴۰۲ انتخاب گردید. روش انجام کار برای هر یک از خدمات به طور مجزا طی مراحل زیر صورت گرفته است: ۱)تشکیل تیم بهبود فرآیندها شامل دفتر برنامه‌ریزی و تحول سازمانی، شرکت طراحی و مهندسی بهور، اداره کل درآمد و هزینه، اداره کل امور مالی و نمایندگان مدیریت‌های استانی. ۲) برگزاری جلسات هم‌اندیشی با خبرگان هر حوزه فرآیندی. ۳) مستندسازی فرآیند و احصاء مدل فرآیند منتخب. ۳) تعیین اهداف بهبود فرآیند و ارزیابی وضعیت کنونی و وضعیت مطلوب. ۴) شناسایی و آسیب‌شناسی فرآیند از منظر کلان (ورودی‌ها، خروجی‌ها، کنترل‌ها، توانمندسازها و.... ۵) ارائه پیشنهادات جهت رفع آسیب‌های شناسایی شده توسط تیم بهبود فرآیندها. ۵) ارائه گزارش پیشنهادات بهبود مبتنی بر الکترونیکی شدن فرآیند به کمیته هوشمندسازی. ۶) ابلاغ مصوبات کمیته به واحدهای ذی‌ربط جهت اجرا. ۷) نظارت بر حسن اجرای مصوبات و ارائه بازخورد به واحدهای تخصصی به طور مستمر.

بخش دوم

آثار اقتصادی برتر

ارائه مدل برنامه‌ریزی تصادفی چندمرحله‌ای مبتنی بر ریسک برای مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌های صندوق‌های بازنشستگی، مطالعه موردی صندوق بازنشستگی کشوری

رساله برای دریافت درجه دکتری Ph.D

پژوهشگر: مژگان خانلو ساوجبلاغی - دانشکده اقتصاد و حسابداری - دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب

چکیده

طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ شاخص پایداری مالی (نسبت منابع به مصارف) صندوق بازنشستگی کشوری به طور متوسط حدود ۴۰ درصد بوده است در حالی که نسبت یاد شده باید همواره برابر یا بیشتر از ۱۰۰

درصد باشد تا صندوق قادر به ایفای تعهدات آتی خود باشد؛ در این مطالعه مدیریت دارایی - بدهی صندوق بازنشستگی کشوری با استفاده از مدلی مبتنی بر برنامه‌ریزی تصادفی چند مرحله‌ای مورد تحلیل قرار گرفت و راهکارهای پیشنهادی مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌های صندوق بازنشستگی کشوری و اصلاحات پارامتریک با هدف پایداری مالی و کاهش تدریجی تعهدات و وابستگی صندوق به کمک‌های دولت جهت ایفای تعهدات سالانه ارائه شده است. برای پیش‌بینی بازدهی دارایی‌های صندوق طی ۲۰ سال آتی (۱۴۰۱ تا ۱۴۲۰) از مدل خودرگرسیو میانگین متحرک استفاده شده است. بررسی عملکرد سرمایه‌گذاری مدیریت‌های وقت صندوق در دوره ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ حکایت از عملکرد نامناسب در اتخاذ سیاست‌های سرمایه‌گذاری داشته است و می‌توان گفت فرصت‌های استفاده از منابع سرمایه‌ای صندوق و سرمایه‌گذاری بهینه طی دوره یاد شده از دست رفته است. نتایج همچنین نشان داد استفاده از مدل برنامه‌ریزی تصادفی پیشنهادی این پژوهش قادر است تأثیر مثبتی بر روند بهبود شاخص پایداری مالی صندوق گذارد؛ به طوری که اگر از مدل پیشنهادی در مدیریت سرمایه‌گذاری منابع در اختیار صندوق استفاده شود طی دوره ۱۱ ساله ۱۴۰۱ تا ۱۴۱۱ میزان منابع و مصارف صندوق با یکدیگر مساوی خواهد شد. از سوی دیگر نتایج پژوهش نشان داد انجام اصلاحات پارامتریک تأثیر معنی‌داری بر روی بهبود مدیریت دارایی - بدهی صندوق ندارد و تمرکز اصلی باید بر روی اتخاذ استراتژی‌های صحیح سرمایه‌گذاری و حداکثر سازی ارزش دارایی‌های صندوق قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: صندوق بازنشستگی، مدیریت دارایی - بدهی، پرتفوی سرمایه‌گذاری، برنامه‌ریزی تصادفی

چالش‌های حکمرانی صندوق‌های بازنشستگی کشوری

مرتضی قدرتی‌پور- علی‌اصغر پورعزت- مجتبی کیائی
دانشجوی دکتری، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم وتحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران؛ استاد، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران؛ استادیار، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم وتحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف بررسی چالش‌های حاکمیت صندوق بازنشستگی ملی و طراحی یک سیستم ارزیابی عملکرد دوره‌ای برای این صندوق انجام شده است.

روش‌شناسی: روش تحقیق اکتشافی و از نظر هدف کاربردی بوده است. جامعه آماری شامل پانزده نفر از متخصصان حوزه صندوق‌های بازنشستگی بود. داده‌ها از طریق مصاحبه جمع‌آوری شده و مدل از

طریق نظریه زمینه‌سازی سه مرحله‌ای طراحی شده است. تعداد افراد خبره بر اساس اشباع نظری تعیین شد.

یافته‌ها: تحلیل متن مصاحبه‌ها با خبرگان منجر به شش دسته اصلی و سی مفهوم شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که مهم‌ترین چالش‌های حاکمیت صندوق بازنشستگی ملی یک کشور شامل موارد زیر است: ناکافی بودن زیرساخت‌های بازنشستگی، توسعه نامطلوب کار و عدم قطعیت در صندوق، کوتاه بودن مدت زمان انتصابات مدیریتی، نوسانات نرخ ارز، نرخ بالای جایگزینی نیروی انسانی و نرخ پایین حمایت، عدم شایسته‌سالاری در انتصابات مدیریتی، کمیابی و حتی نبود حمایت‌های سطوح اجتماعی و عدم پاسخگویی و تعهدات دولت برای تقویت صندوق. با توجه به تلاطم‌های سیاسی و تجاری در محیط خارجی و همچنین نیاز به تفکر استراتژیک و نظارت و بازرسی داخلی با کیفیت، پیشنهاد می‌کنیم که استراتژی‌های برنامه‌ریزی، پشتیبانی، مالی، بیمه‌ای، مدیریتی، سیاسی، انسانی، اصلاحی، نظارتی و بازنشستگی برای امکان‌پذیر شدن ارزیابی دوره‌ای عملکرد صندوق اجرا شود.

اصالت/ارزش: با ارائه یک مدل جامع شامل چالش‌های حاکمیت صندوق بازنشستگی ملی، علل این چالش‌ها و عوامل خارجی و داخلی مؤثر بر آن‌ها، این پژوهش به استراتژی‌هایی برای بهبود شرایط فعلی صندوق بازنشستگی ملی و اجرای سیستم ارزیابی عملکرد دوره‌ای آن دست یافته است. این نتیجه نه تنها می‌تواند به عنوان یک گام جدید برای بهبود عملکرد صندوق بازنشستگی ملی در نظر گرفته شود، بلکه می‌تواند به عنوان یک نقطه عطف برای سایر صندوق‌های بازنشستگی نیز عمل کند.

توصیه‌ها: پیشنهاد می‌کنیم استراتژی‌های ارائه شده در این پژوهش در صندوق بازنشستگی ملی اجرا شود و در صورت لزوم پس از ارزیابی اثرات آن‌ها اصلاح شود. همچنین لازم است تحقیقات بیشتری در زمینه ارزیابی عملکرد سایر صندوق‌های دولتی انجام شود.

سیاست‌های بازنشستگی و بازنشستگی زودهنگام: شواهد جدید از یک تحلیل غیرمبتنی بر واقعیت در ایران

سعید ملک‌ساداتی- عباس خندان- ملیحه حداد مقدم
دانشکده اقتصاد، دانشگاه فردوسی مشهد؛ دانشکده اقتصاد، دانشگاه خوارزمی تهران؛ گروه جمعیت‌شناسی، دانشگاه تهران

چکیده

نرخ خروج از بازار کار نیروی کار مسن ایرانی به طور قابل توجهی بالاتر از میانگین جهانی و همچنین نرخ خروج نیروی کار میان‌سال است. این امر فرضیه‌ای را مطرح می‌کند که سخاوتمندی نظام تامین اجتماعی، کارگران مسن‌تر را به بازنشستگی زودهنگام سوق می‌دهد.

این مطالعه از یک مجموعه داده فردی منحصر به فرد سازمان تأمین اجتماعی ایران استفاده کرده است که شامل ۲۶۷۰۰۰ نفر بازنشسته جدید در سال‌های ۲۰۱۶ و ۲۰۱۸ می‌شود، تا تأثیر سیاست‌های بازنشستگی سازمان تأمین اجتماعی بر سن بازنشستگی کارکنان را ارزیابی کند. در

یک طراحی ارزیابی ضد واقعی، این مطالعه ابتدا مالیات ضمنی بر ادامه کار را تخمین زده و سپس مدل انتخاب دو مرحله‌ای هکمن را اعمال کرده است.

یافته‌ها نشان می‌دهند که قوانین بازنشستگی سازمان تأمین اجتماعی که سن خروج و شرایط دریافت مستمری را تعیین می‌کنند، احتمال بازنشستگی را به طور قابل توجهی افزایش می‌دهند و همزمان سن بازنشستگی را کاهش می‌دهند. علاوه بر این، مالیات ضمنی بر ادامه کار، که نشان‌دهنده فرمول مستمری سازمان تأمین اجتماعی است، تأثیر مثبت قابل توجهی بر احتمال بازنشستگی دارد. نرخ جایگزینی نیز تأثیر منفی قابل توجهی بر سن بازنشستگی دارد.

احتمال بازنشستگی در مشاغل خطرناک بالاتر از مشاغل عادی است، در حالی که معافیت‌ها به طور قابل توجهی سن خروج دارندگان مشاغل خطرناک را کاهش می‌دهند. برای حفظ پایداری طرح، اصلاحات باید بر افزایش سن قانونی بازنشستگی، کاهش نرخ افزایش مستمری، محاسبه حقوق مرجع برای دوره‌های طولانی‌تر و کاهش ضریب معافیت برای مشاغل خطرناک متمرکز شوند.

کلیدواژه‌ها: تحلیل غیرمبتنی بر واقعیت، کشورهای در حال توسعه، بازنشستگی زودهنگام، سیاست‌های بازنشستگی، پایداری تامین اجتماعی

نرخ خروج از نیروی کار در سنین پیری و تأثیر برنامه‌های تأمین اجتماعی در ایران

عباس خندان
دانشکده اقتصاد، دانشگاه خوارزمی تهران

چکیده
مانند بسیاری از کشورهای دیگر، ایرانیان امروزه علی‌رغم افزایش امید به زندگی، دوره‌های کوتاه‌تری از اشتغال دارند. برای بررسی اینکه مزایای تامین اجتماعی در ایران چگونه بر این پدیده تأثیر می‌گذارد، این مطالعه ابتدا نرخ خروج نسبی خاص را برای گروه‌های سنی ۴۵ تا ۴۹، ۵۰ تا ۵۴، ۵۵ تا ۵۹، ۶۰ تا ۶۴ و ۶۵ سال به بالا از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۲۰ محاسبه کرد. نشان داده شد که نرخ خروج در میان گروه‌های سنی بالاتر بیشتر است و علاوه بر این، ایران تا سال ۲۰۱۱ روند افزایشی در نرخ خروج را تجربه کرد،

اگرچه این روند متوقف شده و معکوس شده است. داده‌های محاسبه شده نرخ خروج سپس در یک رگرسیون FGLS مقطع عرضی تجمعی برای توضیح اثر عوامل کششی و رانشی استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که تحریم‌ها، نرخ بالای بیکاری و تورم به طور قابل توجهی کارگران را از نیروی کار خارج کرده‌اند. با این حال، اثرات تورم غیرخطی بود، به این معنی که در نرخ‌های تورم بسیار بالای بالای ۲۲٫۷ درصد، مردم در واقع نیاز به کار طولانی‌تر داشتند. اگرچه بیمه بیکاری در القای بازنشستگی زودهنگام مفید است، نتایج نشان می‌دهد که مستمری‌های ناتوانی در ایران به عنوان راهی برای این منظور استفاده نمی‌شود. علاوه بر این عوامل رانشی که تغییرات در نرخ‌های خروج در ایران را توضیح می‌دهند، نتایج نشان می‌دهد که عوامل کششی برنامه‌های تامین اجتماعی نیز نقش مهمی دارند و تفاوت‌های مشاهده شده در نرخ‌های خروج بین گروه‌های سنی و جنسیتی را توضیح می‌دهند. مقررات سنی قانونی بازنشستگی نهادی شده‌اند تا به عنوان سن معمول برای عدم فعالیت تبدیل شوند. با این وجود، ترتیبات سخاوتمندانه بازنشستگی نیز تأثیرگذار بوده‌اند. مالیات ضمنی بر ادامه کار که به طور متوسط حدود ۲٫۴ تخمین زده می‌شود، نیز تأثیر مثبتی بر نرخ‌های خروج داشته است.

اقتصاد سیاسی خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی با روش رد دیون

علی جعفری شهرستانی - فرشاد مومنی - حجت‌اله میرزایی
دانش‌آموختهٔ دکتری توسعه اقتصادی وبرنامه ریزی، دانشکده علوم اقتصادی،دانشگاه علامه طباطبایی - استاد، گروه توسعه اقتصادی وبرنامه ریزی، دانشکده علوم اقتصادی، دانشگاه علامه طباطبایی؛ استادیار، گروه توسعه اقتصادی وبرنامه ریزی، دانشکده علوم اقتصادی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

چکیده

این پژوهش با استفاده از نظریه زمینه‌سازی به دنبال یافتن شباهت‌هایی بین فرآیندهایی است که از طریق آن‌ها مالکیت شرکت‌های مختلف دولتی به عنوان تسویه بدهی منتقل شده است، و چالش‌هایی که این شرکت‌ها پس از انتقال با آن‌ها مواجه بوده‌اند. داده‌های مورد استفاده برای تحلیل بر اساس مصاحبه با مقامات ذیربط، اسناد سازمانی و سایر شواهد مربوط به انتقال مالکیت چهار شرکت به صندوق‌های بازنشستگی (هواپیمایی آسمان، ماشین‌سازی تبریز، حمل و نقل ریلی راجا، ایران‌توتون) است.

یافته‌های اصلی این مقاله عبارتند از: (۱) همه انتقال‌ها بدون رقابت و رضایت صندوق‌های بازنشستگی انجام شده است؛ (۲) انتقال‌ها علی‌رغم مشکلات جدی که شرکت‌ها با آن مواجه بودند، انجام شده است، اگرچه طبق محتوای صریح قانون، اصلاح ساختاری پیش‌نیاز انتقال مالکیت است؛ (۳) سازمان خصوصی‌سازی عملکرد شرکت‌های منتقل شده را نظارت نکرده است؛ (۴) انتقال‌ها بدون ارزیابی اینکه آیا خریداران شرایط صلاحیت را داشته‌اند، انجام شده است؛ (۵) هیچ رویه واحدی برای ارزیابی مالی شرکت‌ها وجود نداشته است؛ و (۶) فرآیند مناسبی برای واگذاری مسئولیت‌های عمومی شرکت‌ها به بخش‌های حاکمیتی مرتبط وجود نداشته است. در واقع، در تمام انتقال‌هایی که ما مطالعه کرده‌ایم، دولت پیش‌نیازها را نادیده گرفته است و خصوصی‌سازی به معنای انتقال مالکیت به بخش خصوصی برای بهبود بهره‌وری اتفاق نیفتاده است و دولت تعهدات خود را برای دستیابی به هدف اصلی خصوصی‌سازی (که تامین کسری بودجه است) نقض کرده است.

آینده نگاری و تبیین سناریوهای پیش روی صندوق های بازنشستگی تابعه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

حجت‌الله میرزایی - مرتضی قلیچ - طاها ربانی
استادیار گروه اقتصاد، دانشگاه علامه طباطبایی - استادیار،گروه جامعه شناسی دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره)، قزوین - طاها ربانی استادیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، گروه جغرافیا، دانشگاه یزد

چکیده

هدف: در مقاله حاضر، پیشران‌ها و عدم قطعیت‌های اثرگذار بر آینده صندوق‌های بازنشستگی و ترسیم آینده‌های محتمل، ممکن و مطلوب این صندوق‌ها مورد واکاوی قرار گرفته است.

روش: به لحاظ روش شناسی، در مطالعه کنونی به منظور انتخاب روش‌ها، از آینده‌نگاری یکپارچه (انتگرال) استفاده شده , ترکیبی از روشهای مصاحبه، دلفی، تحلیل اثرات متقاطع و ریخت شناسی به کار گرفته شده است. گروه خبرگان برای انجام مصاحبه و دلفی، ۳۰ نفره بوده و با استفاده از روش نمونه گیری هدفمندِ «قضاوتی» و «گلوله برفی» انتخاب شد است.

یافته ها: در گام اول ۷۰ پیشران موثر بر آینده صندوق‌های بازنشستگی شناسایی و پس از پالایش اولیه، فهرست پیشران‌ها بومی سازی شده و با حذف پیشران‌های مشابه و دارای ارتباط کم با محیط آینده ایران، فهرست ۴۷ پیشران نهایی(فناوری ۱۱، اجتماعی ۸، زیست‌محیطی ۴، اقتصادی ۱۵، سیاسی-نهادی ۹ پیشران) به منظور تحلیل اثرات متقاطع و سنجش اهمیت و عدم قطعیت انتخاب شدند.

نتایج: بر اساس نتایج این پژوهش آینده صندوق های بازنشستگی تابعه

وزارت تعاون، کار و رفاه، تحت تاثیر چهار عدم قطعیت بحرانی
یعنی: تأثیر نسل های قدیمی در حکمرانی، روند خصوصی شدن مشاغل دولتی، ماهیت سیاسی دولت و تحریم ها قرار دارد و پس از منطق دهی به سناریوها و حذف سناریوهای ناسازگار و مشابه، سناریوهای شش گانه تحت عناوین: بازسازی پس از جنگ اقتصادی، تعامل و سازندگی، لبه پرتگاه، نرمش قهرمانانه، پیروزی نزدیک و سازش و گذار، برای آینده صندوق های بازنشستگی وجود خواهد داشت.

کلمات کلیدی: نظام رفاهی، صندوق بازنشستگی، آینده‌نگاری، پیشران‌ها، سناریوها

بخش سوم

شرکت‌های فناورانه برتر

شرکت صنایع شیر ایران؛ پگاه

۱ پکتین با متوکسیل بالا از تفاله انگور: یک پایدارکننده پروبیوتیک جدید برای ژل‌های ماست کم‌چرب سین‌بیوتیک - بهینه‌سازی و مشخصه‌سازی

۲ بررسی خواص فیزیکوشیمیایی و شیر کاکائو سین بیوتیک حاوی، اینولین استویا و لاکتوباسیلوس پلانتاروم

۳ تاثیر روشهای تاریخ گذاری برچسب های مواد لبنی و دانش و اعتماد مصرف کنندگان بر ریسک ادراک شده از مصرف محصول و تمایل به مصرف با هدف کاهش ضایعات مواد غذایی

٤ بررسی تأثیر صمغ فارسی بر خصوصیات فیزیکی، شیمیایی، بافت و رفتار جریان پنیر سفید شور اولترا فیلتر شده در طول دوره رسیدن

۵ مدل‌سازی فرآیند خشک کردن با بررسی اثر غلظت، دما و زمان در محصول کشک خشک تولید شده با دستگاه خشک‌کن صنعتی

٦ تولید پودر پروتئین شیر ۸۶٪ (MPI) به روش دیافیلتراسیون به همراه شیر اسکیم و ساخت فرمولاسیون فوری شده و طعم دار از آن

۷ پودرهای تغلیظ شده و ایزوله تغلیظ شده آب پنیر

۸ امکانسنجی تولید بیواتانول از کنسانتره آب ماست

پکتین با متوکسیل بالا از تفاله انگور: یک پایدارکننده پروبیوتیک جدید برای ژل‌های ماست کم‌چرب سین‌بیوتیک - بهینه‌سازی و مشخصه‌سازی

رضا مبصرفر- اعظم شیری- وحید مفید- مصطفی شهیدی نوقابی سیدمحمدتقی غریب‌زاهدی

پژوهشکده انگور و کشمش دانشگاه ملایر؛ دانشکده علوم و صنایع غذایی دانشگاه شهید بهشتی؛ پژوهشکده علوم مواد، دانشکده علوم مهندسی دانشگاه کیل، آلمان

چکیده

پکتین با متوکسیل بالا (HMP) با درجه استریفیکاسیون ۷۲٫۵٪ و محتوای اسید گالاکتورونیک ۶۷٫۹٪ از تفاله انگور با استفاده از روش استخراج متوالی اولتراسونیک-مایکروویو استخراج شد. HMP استخراج شده برای

تولید ماست پروبیوتیک کم چرب حاوی سلول‌های پروبیوتیک استفاده شد. غلظت‌های بالاتر پکتین تفاله انگور (GPP) (۰٫۵-۲٪) جمعیت باکتریایی پروبیوتیک لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس LA-۵ و بیفیدوباکتریوم بیفیدوم BB-۱۲ را افزایش داد. سلول‌های لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس LA-۵ نسبت به بیفیدوباکتریوم بیفیدوم BB-۱۲ زنده‌مانی بالاتری نشان دادند. بهینه‌سازی پاسخ سطح نشان داد که حضور ۸٫۰۸ لگاریتم CFU در میلی‌لیتر لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس LA-۵ و ۱٫۸۸٪ HMP به طور تجربی منجر به بهترین زنده‌مانی پروبیوتیک (۱۰٫۸۳ ± ۰٫۱۱ لگاریتم CFU در میلی‌لیتر)، پذیرش کلی (۸٫۰۳ ± ۰٫۰۶) و pH (۴٫۲۵ ± ۰٫۰۵) شد. در مقایسه با ماست‌های پروبیوتیک بدون پکتین، ژل‌های ماست بهینه شده زنده‌مانی پروبیوتیکی بالاتر، سینرژیس کمتر و ویژگی‌های حسی برتر وابسته به ذخیره‌سازی را در طول ۲۱ روز ذخیره‌سازی نشان دادند. با این حال، یک دوره ذخیره‌سازی ۱۴ روزه به طور کلی مناسب تلقی شد. نمونه ماست حاوی GPP در مقایسه با نمونه بدون پکتین پایداری کلوئیدی بالاتری را با اندازه ذره بزرگتر (۴۳۳٫۸ نانومتر در مقابل ۲۷۲٫۵ نانومتر) و پتانسیل زتا کمتر (۲۰٫۴- میلی‌ولت در مقابل ۱۰٫۶ میلی‌ولت) نشان داد. تصاویر میکروسکوپ الکترونی روبشی نشر میدانی (FE-SEM) و فلورسنت (FLM) یک ریزساختار متراکم‌تر را برای ماست‌های غنی شده با GPP تأیید کردند. تعاملات شیمیایی در ماست با غنی‌سازی با GPP همانطور که توسط FTIR بررسی شد تحت تأثیر قرار نگرفت، در حالی که خواص رئولوژیکی ثابت و دینامیکی به طور قابل توجهی بهبود یافت. ماست غنی شده با GPP دارای ساختار ژل سفت‌تری با ناحیه خطی بزرگتر و G' کمتر در مقایسه با کنترل بود که نشان‌دهنده حالت نیمه‌جامد است. GPP به عنوان یک ماده پیش‌زیستی چند عملکردی در طراحی محصولات غذایی سالم‌تر امیدوارکننده خواهد بود.

بررسی تأثیر صمغ فارسی بر خصوصیات فیزیکی، شیمیایی، بافت و رفتار جریان پنیر سفید شور اولترا فیلتر شده در طول دوره رسیدن

علی‌اکبر غلامحسین‌پور - سعید زارع
گروه مهندسی علوم و صنایع غذایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه جهرم

چکیده

در این پژوهش، تأثیر صمغ فارسی در غلظت‌های ۰، ۰/۰۳٪، ۰/۰۵٪ و ۰/۱٪ بر سینرسیس، بافت و خواص رئولوژیکی پنیر سفید شور در طول دوره رسیدن در روزهای ۳، ۴۵ و ۹۰ بررسی شد. بر اساس نتایج، استفاده از صمغ عربی منجر به کاهش ۲۶ تا ۴۴ درصدی سینرسیس در نمونه‌های حاوی صمغ در مقایسه با نمونه کنترل در پایان دوره رسیدن شد. افزایش غلظت صمغ منجر به کاهش معنی‌دار ($p < 0/05$) سفتی، چسبندگی، مدول الاستیک و مدول ویسکوز پنیرها شد، در حالی که خاصیت ارتجاعی آن‌ها افزایش معنی‌داری ($p < 0/05$) نشان داد. نمونه‌های حاوی صمغ عربی بالاترین مقادیر سفتی و مدول‌های الاستیک و ویسکوز را در روز ۴۵ رسیدن نشان دادند، در حالی که چسبندگی و خاصیت ارتجاعی روند کاهشی را در طول رسیدن نشان دادند. در نهایت، استفاده از صمغ عربی منجر به افزایش بازده تولید و بهبود بافت پنیر تولیدی شد.

مدل‌سازی فرآیند خشک کردن با بررسی اثر غلظت، دما و زمان در محصول کشک خشک تولید شده با دستگاه خشک‌کن صنعتی

رساله برای دریافت درجه کارشناسی ارشد.
پژوهشگر: کامران بلوردی - گروه علوم و صنایع غذایی - دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سروستان

چکیده

در این مطالعه تأثیر دماهای مختلف (۷۵، ۹۰ و ۱۰۵ درجه سانتی‌گراد)، زمان (۱۸، ۲۱ و ۳۰ ساعت) و غلظت ماست اولیه (۱۰، ۱۵ و ۳۵ درصد) بر خصوصیات فیزیکوشیمیایی شامل رطوبت، نمک و سفتی بافت و خصوصیات حسی کشک مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین تیمارهای مختلف از نظر میزان نمک، رطوبت و سفتی بافت اختلاف معنی داری وجود داشت. با افزایش زمان و دمای خشک کردن میزان نمک به طور معنی داری افزایش یافت اما غلظت ماده اولیه تأثیر معنی داری بر میزان نمک کشک نداشت. همچنین نتایج نشان داد که با افزایش هر یک از پارامترهای دما، زمان و غلظت ماده اولیه میزان رطوبت به طور معنی داری کاهش و سفتی بافت افزایش یافت. نتایج ارزیابی حسی نمونه‌های کشک نشان داد که متغیرهای مختلف بر خصوصیات حسی نمونه‌های کشک مؤثر بوده و کشک تهیه شده تحت تیمار با دمای ۹۰ درجه سانتی‌گراد، زمان خشک کردن ۲۱ ساعت و غلظت ماده اولیه ۱۵ درصد به عنوان تیمار پیشنهادی برگزیده شد.

واژه‌های کلیدی: خشک کردن، دما، زمان، غلظت، کشک

بررسی خواص فیزیکوشیمیایی و حسی شیر کاکائو سین بیوتیک حاوی» اینولین، استویا و لاکتوباسیلوس پلانتاروم»

حانیه مویدی، غلامحسن اسدی، ابراهیم حسینی
دانشجو کارشناسی ارشد مهندسی صنایع غذایی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران- استادیار گروه علوم و صنایع غذایی، دانشگاه آزاد اسلامی ،واحد علوم وتحقیقات تهران،ایران- استاد گروه علوم صنایع غذایی،دانشگاه ازاد اسلامی ،واحد علوم وتحقیقات تهران، ایران

چکیده

میکروارگانیسم‌های پروبیوتیک باکتری‌های اسید لاکتیک هستند مانند لاکتوباسیلوس پلانتاروم، لاکتوباسیلوس کازئی، لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس و استرپتوکوکوس لاکتیس. اینولین ترکیبی قندی (از نوع الیگوساکارید) و غیر قابل هضم یا با قابلیت هضم اندک است، محلول در آب بوده و دارای خواص پری بیوتیکی است و به‌عنوان منبع کربن یا انرژی، به طور انتخابی سبب رشد و یا فعالیت پروبیوتیک‌ها می‌شود. شیر کاکائو جزو شیرهای طعم دار می باشد و در فرمولاسیون آن از مقادیر بالایی شکر استفاده می‌شود. در تحقیق حاضر از استویا به عنوان جایگزین شکر معمولی و از اینولین به عنوان پری بیوتیک در

تولید شیرکاکائو سین بیوتیک به کمک لاکتوباسیلوس پلانتاروم استفاده شد و تعداد ۶ نمونه تهیه و کدگذاری گردید؛ نمونه‌ها شامل T۱(۸ درصد استویا)؛ T۲:(۴درصد استویا)؛ T۳: (۸درصد اینولین+ ۸درصد شکر)؛ T۴: (۴درصد اینولین +۸درصد شکر)؛ T۵: (۴درصد استویا +۴درضد اینولین)؛ T۶: (۸درصد شکر، نمونه شاهد) به ازا مقدار شیر مصرفی(۳ لیتر شیر) بود. طبق نتایج به دست آمده از تحقیق، نمونه های حاوی اینولین به ویژه نمونه T۵ و T۴ دارای پروبیوتیکهای زنده بیشتری پس از ۳ و ۷ روز نگهداری بودند. علاوه بر آن میزان pH و اسیدیته این نمونه ها نیز نسبت به سایر نمونه ها به ترتیب کمتر و بیشتر بود. بیشترین بریکس مربوط به نمونه T۶(شاهد) بود و میزان ویسکوزیته نمونه T۶ در روز اول نگهداری و نمونه T۳ پس از ۷ روز نگهداری بیشتر از سایر نمونه ها بود. کمترین میزان رسوب گذاری نیز مربوط به نمونه های T۳، T۴ , T۵ در روز اول و پس از مدت زمان نگهداری مورد بررسی بود. ارزیابی های حسی(عطرو طعم، رنگ، بافت و پذیرش کلی) نشان داد که نمونه ها از نظر آماری دارای اختلاف معنی دار نبودند ولی نمونه T۱ نسبت به سایر نمونه ها امتیاز کمتر و نمونه شاهد بیشترین امتیاز را داشت.

واژه‌های کلیدی: پروبیوتیک، شیرکاکائو، اینولین، استویا، لاکتوباسیلوس پلانتاروم

تاثیر روشهای تاریخ گذاری برچسب های مواد لبنی و دانش و اعتماد مصرف کنندگان بر ریسک ادراک شده از مصرف محصول و تمایل به مصرف با هدف کاهش ضایعات مواد غذایی

شهرزاد چیت‌ساز- حمید حدادیان
عضو هیات علمی، گروه مدیریت، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری، دانشگاه آزاد اسلامی - کارشناسی ارشد مدیریت کسب وکار، گروه مدیریت، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری، دانشگاه آزاد اسلامی

چکیده

در چارچوب تلاش برای کاهش ضایعات مواد غذایی در دنیا توصیه های مهمی از جانب متخصصان و سیاست‌گذاران بر استفاده از انواع برچسب گذاری تاریخ بر روی بسته بندی مواد غذایی وجود دارد. این روش زمانی موثر واقع می شود که مصرف کنندگان دانش و اعتماد کافی درباره انواع

برچسب های تاریخ را داشته باشند تا از این طریق ریسک ادراک شده آنها برای مصرف مواد غذایی در بازه تاریخ هایی که مواد غذایی هنوز قابل مصرف هستند، کاهش یابد. این پژوهش با همین هدف و با استفاده از روش پژوهش آزمایشی از نوع طرح عاملی ۲×۳، بر روی سه رده محصول لبنی شیر، ماست و پنیر و با آزمایش دانش و اعتماد مصرف کنندگان نسبت به دو مفهوم تاریخ انقضاء مصرف و بهترین تاریخ مصرف، سعی در استخراج الگوی ریسک ادراک شده و تمایلات مصرف و دور زیزی آنها کرده است که نتایج تحقیق نشان می دهد مشارکت کنندگان در پژوهش به دلیل عدم دانش و اعتماد کافی درباره مفاهیم برچسب ها، هیچ رفتار منطقی مبتنی بر کاهش ضایعات مواد لبنی از خود نشان نمی دهند.
کلیدواژه‌ها: دانش برچسب گذاری تاریخ، اعتماد به برچسب گذاری تاریخ، تاریخ انقضاء مصرف، بهترین تاریخ مصرف، تمایل به مصرف، محصولات لبنی، کاهش ضایعات مواد غذایی، ریسک ادراک شده

شرکت پتروشیمی جم

۱ برآورد دبی جریان گازوئیل پیرولیز، اتیلن و پروپیلن در یک کارخانه صنعتی الفین با استفاده از روش‌های یادگیری ماشین

۲ نظارت بر فرآیند پلیمریزاسیون فاز سوسپانسیونی پلی‌الفین‌ها در راکتور همزن پیوسته از طریق تحلیل امواج آکوستیک امیشن

۳ ارزیابی فرآیندهای اکسیداسیون پیشرفته مبتنی بر رادیکال سولفات و الکتروکواگولاسیون برای تصفیه قلیای مصرف شده واحد الفین

برآورد دبی جریان گازوئیل پیرولیز، اتیلن و پروپیلن در یک کارخانه صنعتی الفین با استفاده از روش‌های یادگیری ماشین

جعفر عبدی - گلشن مظلوم - فهیمه هادوی‌مقدم - عبدالحسین همتی سراپرده - سید حمید اسماعیلی فرج - اکبر بوالحسنی - سروش کرمیان- شاهین حسینی

دانشکده مهندسی شیمی و مواد، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران - گروه مهندسی شیمی، دانشکده مهندسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران - مؤسسه نفت و گاز غیرمتعارف، دانشگاه نفت شمال شرق، دافینگ ۱۶۳۳۱۸، هیلونگ جیانگ، چین - دانشگاه فناوری نفت دولتی اوفا، اوفا ۴۵۰۰۶۴، روسیه - گروه مهندسی نفت، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران - آزمایشگاه کلیدی دولتی منابع نفت و اکتشاف، دانشگاه نفت چین (پکن)، پکن، چین - مرکز تحقیق و توسعه، شرکت پتروشیمی جم، بوشهر.

چکیده

اولفین‌های سبک، به عنوان ستون فقرات صنایع شیمیایی و پتروشیمی، عمدتاً از طریق مسیر کراکینگ بخار تولید می‌شوند. پیش‌بینی تأثیر متغیرهای عملیاتی بر توزیع محصول از طریق رویکردهای مکانیکی پیچیده است و زمان زیادی می‌برد. با افزایش خودکارسازی صنعتی و

در دسترس بودن داده‌های با حجم بالا، رویکردهای یادگیری ماشین به دلیل سادگی و نیاز کمتر به تلاش محاسباتی، توجه زیادی را به خود جلب کرده‌اند. در این مطالعه، قابلیت بالقوه چهار مدل قدرتمند یادگیری ماشین، یعنی شبکه عصبی پرسپترون چند لایه (MLP)، رگرسیون بردار پشتیبان تقویت تطبیقی (AdaBoost-SVR)، شبکه عصبی بازگشتی (RNN) و شبکه اعتقادی عمیق (DBN)، برای پیش‌بینی توزیع محصول یک کارخانه اولفین در مقیاس صنعتی مورد بررسی قرار گرفت. در این راستا، مجموعه داده گسترده‌ای شامل ۱۱۸۴ نقطه داده واقعی در طول چهار سال متوالی تحت شرایط عملیاتی مختلف جمع‌آوری شد. ۲۴ پارامتر مستقل متغیر، از جمله دبی جریان مواد اولیه مختلف، تعداد کوره‌های فعال و دمای خروجی کویل، به عنوان متغیرهای ورودی مدل‌ها انتخاب شدند و خروجی‌ها دبی جریان محصولات اصلی، یعنی بنزین پیرولیز، اتیلن و پروپیلن بودند. دقت مدل‌ها با استفاده از تکنیک‌های آماری مختلف ارزیابی شد. بر اساس نتایج حاصل، مدل RNN با دقت بالایی دبی جریان محصولات اصلی را با میانگین خطای درصد مطلق (AAPRE) و ضریب تعیین (R^2) به ترتیب ۱٫۹۴٪ و ۰٫۹۷، ۱٫۲۹٪ و ۰٫۹۹، ۰٫۷۰٪ و ۰٫۹۹ برای بنزین پیرولیز، پروپیلن و اتیلن پیش‌بینی کرد. تأثیر پارامترهای مختلف بر دبی جریان محصولات (تخمین زده شده توسط مدل RNN) با محاسبه فاکتور مرتبطی مطالعه شد. بر این اساس، تعداد کوره‌های در حال کار و دبی جریان برخی از مواد اولیه تأثیر مثبت بیشتری بر خروجی‌ها داشتند. علاوه بر این، تأثیر شرایط عملیاتی مختلف بر نسبت پروپیلن به اتیلن (P/E) به عنوان عامل شدت کراکینگ نیز مورد بحث قرار گرفت. این تحقیق ثابت کرد که رویکردهای هوشمند، با وجود سادگی و مستقیم بودن، می‌توانند عملکرد واحدهای پیچیده را پیش‌بینی کنند. بنابراین، می‌توان از آن‌ها به طور کارآمد برای کنترل و بهینه‌سازی واحدهای مختلف در مقیاس صنعتی استفاده کرد.

نظارت بر فرآیند پلیمریزاسیون فاز سوسپانسیونی پلی‌الفین‌ها در راکتور همزن پیوسته از طریق تحلیل امواج آکوستیک امیشن

فرزاد جانی - سیدرضا ادهم‌دوست - شاهین حسینی - سیدکمال افضلی سعید هوشمندمؤید - عبدالحنان سپاهی

مرکز تحقیق و توسعه، شرکت پتروشیمی جم، بوشهر.

چکیده

این کار با هدف مانیتورینگ فرآیند پلیمریزاسیون فاز سوسپانسیونی پلی‌الفین‌ها در راکتور همزن پیوسته (CSTR) بر اساس روش قابل اعتماد آکوستیک امیشن (AE) با استفاده از سیستم اکتساب داده کم‌هزینه

انجام شده است. این مطالعه نشان داد که می‌توان پروفایل سرعت واکنش، غلظت سوسپانسیون، افزایش ذرات ریز و شرایط غیرعادی ناشی از تشکیل لایه روی دیواره در راکتور CSTR حاوی پودر پلی اتیلن و هگزان مایع را با پردازش سیگنال‌های AE بر اساس انرژی سیگنال و تبدیل موجک گسسته (DWT) در زمان واقعی مانیتور کرد. با توجه به نتایج حاصل از DWT، افزایش ذرات ریز را می‌توان بر اساس افزایش کسر انرژی زیرباندهای فرکانس بالای AE تشخیص داد. علاوه بر این، افزایش نسبت ذرات بزرگ در سوسپانسیون نیز کسر انرژی زیرباندهای فرکانس پایین را افزایش داد. رسوب لایه روی دیواره راکتور باعث کاهش میانگین مربع ریشه (RMS) سیگنال اصلی AE شد. همچنین مشاهده شد که تغییر در روند پیشرفت پروفایل واکنش با توجه به RMS AE قابل تشخیص است. همچنین، RMS سیگنال AE با افزایش غلظت سوسپانسیون در باند فرکانسی بالا (۲۰-۵۰۰ کیلوهرتز) به دلیل افزایش ذرات جامد به عنوان منبع مؤلفه فرکانس بالا افزایش یافت. در مقابل، در باند فرکانسی پایین (۱-۴۰ کیلوهرتز)، با افزایش غلظت سوسپانسیون، ویسکوزیته سیال افزایش یافت که منجر به کاهش حرکت مایع ایجاد شده توسط همزن و در نتیجه کاهش RMS سیگنال AE شد.

ارزیابی فرآیندهای اکسیداسیون پیشرفته مبتنی بر رادیکال سولفات و الکتروکواگولاسیون برای تصفیه قلیای مصرف شده واحد الفین

احسان هنرور-اکبر بوالحسنی؛ شاهین حسینی؛ سروش کرمیان؛ رضا بهرام‌پور؛ سمیه محبی.

- پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران - مرکز تحقیق و توسعه، شرکت پتروشیمی جم، بوشهر.

چکیده

در این مطالعه، تصفیه پساب قلیایی مصرف شده از یک واحد الفین با استفاده از فرآیند اکسیداسیون پیشرفته مبتنی بر رادیکال سولفات (SR-AOP) و ترکیب آن با فرآیند الکتروکواگولاسیون (AOP+EC) ارزیابی شده است. برای این منظور، از صفحه آهن به عنوان آند و کاتد در فرآیند EC استفاده شد. طراحی جعبه-بنکن بر اساس روش سطح پاسخ برای

بهینه‌سازی استفاده شد. بر این اساس، حداکثر حذف در pH ۳٫۹ و ۳٫۴، زمان واکنش ۶۴٫۶ و ۸۴٫۵ دقیقه و غلظت پرسولفات ۳٫۶ و ۳٫۹ گرم در لیتر برای فرآیندهای AOP و AOP+EC به ترتیب به دست آمد. علاوه بر این، نتایج تجربی نشان می‌دهد که کارایی نهایی AOP+EC در مقایسه با AOP بالاتر است زیرا اولی باعث کاهش ۹۲ درصدی تقاضای اکسیژن شیمیایی (COD) در شرایط عملیاتی بهینه می‌شود. علاوه بر این، همانطور که آنالیز واریانس نشان می‌دهد ضرایب خوبی برای حذف COD وجود دارد، pH بیشترین تأثیر را بر فرآیند تصفیه دارد. توافق قطعی بین داده‌های تجربی و آماری از همبستگی‌های COD در شرایط بهینه به دست آمد. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که فرآیندهای AOP+EC می‌توانند به عنوان یک تاسیسات مکمل برای کاهش مقدار COD قلیای مصرف شده از یک واحد الفین استفاده شوند.

کلمات کلیدی: فرآیند اکسیداسیون پیشرفته، رادیکال سولفات، الکتروکواگولاسیون، پساب قلیایی مصرف شده، تقاضای اکسیژن شیمیایی

NITC

شرکت ملی نفتکش ایران

۱ بررسی نقش مالیات در یک مدل رمزی با اثرات جانبی محیط زیست بر اقتصاد دریا محور

۲ شناسایی عوامل مؤثر در ارتقاء سطح کیفی و ایمنی عملکرد افسران عرشه کشتی‌های نفتکش شرکت ملی نفتکش ایران

۳ بررسی عوامل موثر رضایت شغلی بر فرایند منابع انسانی در شرکت‌های دریایی: مطالعه موردی شرکت ملی نفتکش

بررسی عوامل موثر رضایت شغلی بر فرایند منابع انسانی در شرکت‌های دریایی: مطالعه موردی شرکت ملی نفتکش

مجری:حامدرضانژاد

چکیده

مدیریت منابع انسانی را شناسایی، انتخاب، استخدام، تربیت و پرورش نیروی انسانی به منظور نیل به اهداف سازمان تعریف کردهاند. منظور از منابع انسانی یک سازمان، تمام افرادی است که در سطح مختلف سازمان مشغول به کارند. منظور از سازمان، تشکیلات بزرگ یا کوچکی است که به قصد و نیتی خاص و برای نیل به اهدافی مشخص به وجود آمده است.

فرآیند جذب و تأمین منابع انسانی متشکل از یافتن، ارزیابی و تعیین وظایف افراد مورد نیاز بر مبنای يك نقشة راهبردی است.

جذب وبکارگماری منابع انسانی با الهام از رویکرد راهبردی نه تنها از معیارهای ویژه ای پیروی می کند بلکه در اغلب سازمانهای تحول گرا به مثابه ستون اصلی نظام مدیریت منابع انسانی راهبردی به حساب می

آید. این فرآیند بین کارکنان و استلزامات راهبردی سازمان تناسب بهینه ای ایجاد می کند. چنانچه سازمانی از مزیت رقابتی جذب و بکارگماری منابع انسانی اثربخش و واجد صلاحیت برخوردار باشد و از استاندارد مشخصی تبعیت نماید ، تلاش می کند علاوه بر مطالعه ماهیت و ویژگیهای مورد نیاز هر شغل به گردآوری و گزارش اطلاعات کافی در مورد آنها بپردازد و به رفع نارسائیها و کاست یهایی که در کیفیت زندگی کاری کارکنان به وجود می آید، توجه کند. همچنین ، برنامه ریزی دقیق و عمیقی درباره نحوه ورود و خروج منابع انسانی ارائه می دهد ؛ و از طریق فرآیند کارمند یابی شرایط لازم برای ایجاد بهبود در نحوه ورود کارجویان بالقوه را مهیا ساخته و تدابیر لازم برای انتخاب بهترین کارکنان را با تفکر و بینش راهبردی فراهم میسازد.در این گزارش تلاش میشود با رویکردی نظام گرا و راهبردی به مؤلفه های اساسی جذب و بکارگماری که دامن های از استانداردها و تجربیات جهانی و داخلی تا توضیحات تفصیلی و گامهای رویه ای را در بر می گیرد ، پرداخته شود و با درک وضعیت کنونی آن در سازمان های ایرانی تأملی بر برخی کاستی ها و مشکلات در نظرگرفته شود. در این تحقیق با بررسی دقیق فرآیند مدیریت منابع انسانی در شرکت ملی نفتکش جمهوری اسلامی ایران به تحلیل این فرآیند پرداخته شده است. علاوه بر بررسی منابع انسانی به مصاحبه با برخی افراد متخصص (بیشتر اطلاعات در زمینه مدیریت منابع انسانی شرکت از طریق مراجعه حضوری و مطالعات میدانی جمع آوری شده است.) در زمینه نیروی انسانی پرداخته شده است. پس از بررسی وضع موجود و مقایسه آن با وضعیت ایده آل مدیریت نیروی انسانی در سازمانها، نتیجه گیری و پیشنهاداتی جهت بهبود وضعیت منابع انسانی ارائه شده است. در پایان نیز چالش هایی به عنوان چالشهای پیش روی واحد طرح و برنامهریزی نیروی انسانی شرکت ملی نفتکش ایران معرفی شده است.

شناسایی عوامل مؤثر در ارتقاء سطح کیفی و ایمنی عملکرد افسران عرشه کشتی‌های نفتکش شرکت ملی نفتکش ایران

مجری: سجاد امری - مجید موسوی

چکیده

کمبود نیروی انسانی دریانورد باتجربه، تحریمهای بینالمللی و نقش زیاد نیروی انسانی در بروز سوانح دریایی، همه اینها عواملی بودند که باعث شد این تحقیق به شناسایی عوامل موثر در ارتقاء سطح کیفی و ایمنی عملکرد افسران عرشه کشتی های نفتکش کشورمان پرداخته است. تحقیق از نوع کاربردی، توصیفی-پیمایشی است. در بخش توصیفی،

۲۶ عامل شناسایی شدند. سپس در بخش پیمایشی این عوامل در قالب پرسشنامه تدوین شدند و توسط ۲۰۰ نفر از کاپیتانهای کشتی، مدیران شرکت ملی نفتکش و افسران عرشه این نوع کشتیها پاسخ داده شدند که اکثریت دارای سابقه کاری بیشتر از ۵ سال بودهاند. از تحلیل‌های توصیفی و آزمون T برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش نشان میدهد که وضعیت آموزش اولیه دریانوردان و آموزش ضمن خدمت افسران عرشه نامناسب است. پرچم کشتی‌ها و محل ثبت کشتی بر عملکرد کیفی و ایمنی افسران عرشه کشتی موثر نیست. عوامل تاثیرگذار شناسایی شده عبارتند از استفاده از شبیه سازها، آشنایی با تجهیزات الکترونیکی، مهارتهای زبان انگلیسی، توانایی مهارت ارتباط با خدمه، کنترل بر مسائل اجتماعی، سطح دستمزدهای پرداخت شده، فرهنگ سازمانی، عملکرد موسسات آموزشی، کیفیت و کمیت دوره‌های آموزشی، کاهش هزینه‌های دوره آموزشی، دوره‌های کارورزی، آموزش از راه دور، خستگی و کمبود خواب، استرس شغلی، کمبود خدمه و افزایش مسئولیت‌ها، مدت زمان دور از خانه بودن، تندرستی و بهداشت، انجام کار گروهی، پرچم کشتی‌ها و محل ثبت کشتی، شرایط آب و هوایی در هنگام سفر، لرزش و تکان‌های محل کار، قوانین و استانداردهای موجود در کشتی و تجهیزات شناور.

بررسی عوامل موثر رضایت شغلی بر فرایند منابع انسانی در شرکت‌های دریایی: مطالعه موردی شرکت ملی نفتکش

مجری: محمد مهدی هاشمی

چکیده

نقش کیفیت محیط زیست به عنوان یک کالای عمومی در مدل های اقتصاد کلان پویا در طول دو دهه گذشته زمینه بسیاری از تحقیقات و مطالعات را به خود اختصاص داده است و دولت ها همواره به دنلال آن هستند که بتوانند با وضع مالیات های زیست محیطی بر آثار جانبی فعالیت های اقتصادی، اثرات مخرب این فعالیت ها را از بین برده و از تخریب محیط زیست جلوگیری کنند. در این میان، با توجه به تمرکز

کم محققان به مدلهای رمزی و توسعه و استفاده از این مدل ها برای اقتصادهایی مانند اقتصاد ایران، این تحقیق با طراحی یک مدل رمزی با شرایط خاص به بررسی ویژگی های بلند مدت یک مدل تعادل عمومی تصادفی پویا برای یک اقتصاد رمزی با فرض نیروی کار درون زا دتر حضور اثرات جانبی زیست محیطی منفی برای اقتصاد ایران می پردازد. نتایج این تحقیق حاکی از آن است در یک مدل رمزی با وجود اثرات جانبی محیط زیستی، وضع مالیات را به عنوان یک سیاست به دنبال خواهد داشت که در اینجا مالیات بر سرمایه در بلند مدت وضع خواهد شد. علاوه بر این درون زا بودن نیروی کار منجر به ایجاد کانال ارتباطی بین مصرف و نیروی کار شده که جایگزینی بین مصرف و نیروی کار را ایجاد می کند. اضافه بر این انتخاب و جایگزینی مصرف بین دوره‌ای در این مدل، حاکی از جانشینی مصرف بین مصرف امروز و آینده است.

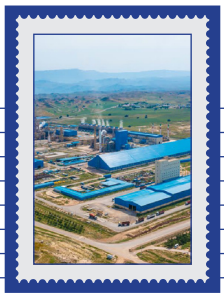

M.I.S

شرکت صنایع پتروشیمی مسجد سلیمان

۱ امکان‌سنجی و تحلیل فنی اقتصادی ساخت یک نیروگاه فتوولتاییک با استفاده از نرم افزار RETSCREEN

۲ مورد کاوی Corrosion Fretting بین سطوح در تماس شفت و بیرینگ الکتروموتور

۳ تحلیل تجربی و فنی، بررسی عوامل ریشه‌ای خرابی (RCA) بر عملکرد فن دمنده ۸۵۰۲ واحد اوره و گرانول

امکان‌سنجی و تحلیل فنی اقتصادی ساخت یک نیروگاه فتوولتاییک

مجری: حسین جعفری
پتروشیمی مسجدسلیمان

چکیده

با توجه به افزایش روز افزون مصرف سوختهای فسیلی به عنوان منابع محدود انرژی و تأثیر آن بر محیط زیست، انرژی خورشیدی میتواند بخش عظیمی از نیازهای انرژی و سوختی کشور را مرتفع سازد. انرژی خورشیدی به شکل گرما یا به شکل تولید الکتریسیته در سیستمهای فوتوولتاییک

مورد استفاده قرار میگیرد.

در این تحقیق تحلیل فنی، اقتصادی و زیست محیطی استفاده از صفحات فوتوولتاییک در نیروگاه فوتوولتاییک صورت گرفته است. سناریوی انتخابی با نرخ داخلی الکتریسیته و گاز طبیعی و نرخ جهانی الکتریسیته و گاز طبیعی به صورت انتخاب یک سیستم فوتوولتاییک متصل به شبکه سراسری برق برای تأمین برق مورد نیاز جهت گرمایش آب و تولید برق در نظر گرفته شده است. سپس این سناریو با استفاده از نرم افزار RETScreen Version، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در سناریوی انتخاب شده ، با درنظر گرفتن نرخ فروش انرژی‌های تجدیدپذیر در ایران (125 US$/MWh)، به ازای پانل‌های فوتوولتاییک kW10 نصب شده، 18.06 MWh برق تولید میشود. مقدار درآمد ناشی از فروش الکتریسیته 1407 kWh/US$می‌باشد. مقدار کل هزینه سرمایه گذاری سیستم فوتوولتاییک 21,561 US$، میزان کاهش انتشار سالانه گازهای گلخانه‌ای به ازای تأمین برق مورد نیاز 1.01yr/2tc و دوره بازگشت سرمایه 9.4 yr می‌باشد.

تحلیل تجربی و فنی، بررسی عوامل ریشهای خرابی (RCA) بر عملکرد فن دمنده ۸۵۰۲ واحد اوره و گرانول

مجری: فرشید نیک بخش - مهدی بهرامی - امین سجادمنش - فرزاد سلطانی عالسوند

پتروشیمی مسجدسلیمان

چکیده

در این پژوهش رفتار ارتعاشی یک فن دمنده C-8502 که یکی از تجهیزات حساس واحد گرانول به شمار می رود با توان kw2240 با استفاده از دستگاه آنالیز ارتعاشات، دستگاه آلتراسونیک و تصاویر ترموگرافی آنالیز شده، علت بروز تاثیر مخرب ضعف سازه و خرابی بیرینگ ها بر عملکرد فن مورد بررسی قرار گرفت است. نتایج نشان داده شد که با انجام پایش وضعیت بصورت مستمر می توان علل و عوامل ریشه ای خرابی تجهیزات را پیدا کرد و خرابی های جدی ناشی از عیوب غالب تجهیز را تا حد زیادی کاهش داد و از توقف طوالنی مدت خط تولید جلوگیری نمود. تحلیل انجام شده در این پژوهش را می توان به عنوان یک مدل کارآمد برای سایر ماشین های دوار تعمیم داد.

مورد کاوی Corrosion Fretting بین سطوح در تماس شفت و بیرینگ الکتروموتور

مجری: فرشید نیک بخش
پتروشیمی مسجدسلیمان

چکیده

فرتینگ نوعی خوردگی می باشد که ناشی لغزش جزیی بین دو سطح منطبق بر هم می باشد. این خوردگی بدلیل عدم یکنواختی تماس بین دوسطح و وجود فضای خالی سطوح بوجود می آید که لغزش جزیی منجر به خوردگی بین سطح مشترک تماس دو قطعه منطبق بر هم می شود که این خوردگی در دو رنگ قرمز و سیاه می باشد که دلیل تشکیل ذرات و سطوح با هرکدام از این دو رنگ متفاوت می باشد. فرتینگ سطوح را تخریب میکند و منجر به افزایش زبری سطح و ریز چاله ها میشود که استحکام اجزا را کاهش میدهد. دامنه حرکت لغزشی نسبی اغلب به ترتیب میکرومتر تا میلی متر است، اما میتواند به ۳ نانومتر نیز برسد. خوردگی فرتینگ تعداد ری زترک های سطحی را افزایش می دهد که می تواند باعث خرابی ناشی از خستگی نیز شوند . در این تحقیق عالوه بر بررسی دلایل تشکیل این نوع خوردگی، یک مورد کاوی خوردگی فرتینگ بیرینگ و سطح نشیمنگاه در یک الکتروموتور نیز مورد مطالعه قرار گرفته است که نتایج حاصله با تعریف تئوری خوردگی فرتینگ مطابقت داشت.

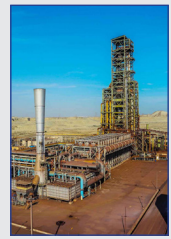

Saba Steel

شرکت صبا فولاد خلیج فارس

تولید هیدروژن و اکسیژن به روش الکترولیز آب به وسیله نورخورشید
با قابلیت رصد نور خورشید جهت استفاده بهینه از منبع نور خورشیدی
مجری: فرزاد فردانی